



ПРИЛОЖЕНИЕ № 01

ДОПЪЛНИТЕЛНИ ИЗИСКВАНИЯ ВЪВ ВРЪЗКА С МЯРКА 10 „ПОВИШАВАНЕ НА ИНОВАЦИОННИЯ КАПАЦИТЕТ И КОНКУРЕНТОСПОСОБНОСТ НА МСП ЧРЕЗ ВНЕДРЯВАНЕ НА ИНОВАЦИИ“

През настоящия програмен период 2021-2027 г. - стратегиите за интелигентна специализация имат за цел да допринесат за реализиране на кохезионната политика „По-интелигентна Европа чрез иновации и подкрепа за икономическа трансформация и модернизация“, както и за развитието на регионалните икономики и засилването на структурното приспособяване към индустриалната трансформация и цифровизацията. Иновационната стратегия на България (ИСИС 2021-2027) е стратегическата рамка за устойчиво развитие, базирано на научни изследвания и иновации, на териториалния капацитет и амбиции на регионите и на широкото участие на заинтересованите страни. ИСИС 2021-2027, която има характера на тематичното отключващо условие към специфични цели за иновации и умения в рамките на Цел на политиката 1 “По-конкурентоспособна и по-интелигентна Европа чрез насърчаване на иновативна и интелигентна икономическа трансформация и регионална свързаност на ИКТ”, дефинира пет тематични области, в които България разполага с конкурентно предимство и капацитет за интелигентна специализация и следва да насочи своите усилия към тяхното ускорено развитие:

- 1/ Тематична област “Информатика и ИКТ”;
- 2/ Тематична област “Мехатроника и микроелектроника”;
- 3/ Тематична област “Индустрии за здравословен живот, биоикономика и биотехнологии”;
- 4/ Тематична област “Нови технологии в креативни и рекреативни индустрии”;
- 5/ Тематична област “Чисти технологии, кръгова и нисковъглеродна икономика”.

От тях, конкретно за територията на МИГ Лом, приоритизирани съгласно интелигентната специализация на ИСИС за Област Монтана са: Тематична област „Мехатроника и микроелектроника“, Тематична област „Индустрии за здравословен живот, биоикономика и биотехнологии“, както и Тематична област “Чисти технологии, кръгова и нисковъглеродна икономика”, която е хоризонтална – приоритетна за всичките 28 административни области в България.



НЕДОПОСТИМИ БЕНЕФИЦИЕНТИ

Важно: С оглед избягване на припокриването на интервенциите между Програма „Конкурентоспособност и иновации в предприятията“ 2021-2027 и Стратегическия план за развитие на земеделието и селските райони в България за периода 2023-2027 г., подкрепа по настоящата мярка не могат да получават предприятия, които са:

- микропредприятия по смисъла на чл. 3-4 от ЗМСП, които имат седалище или клон със седалище на територията на селски район, и са заявили за подпомагане дейности по проекта, които ще се осъществяват в община на територията на селските райони в Република България.
- предприятия, кандидатстващи за финансиране на дейности за преработка и/или маркетинг на горски продукти .

С оглед на това ограничение и във връзка с код С 16 „Производство на дървен материал и изделия от дървен материал и корк, без мебели; производство на изделия от слама и материали за плетене“ от КИД-2008 на Националния статистически институт (НСИ), следва да се има предвид, че производството на дърва за горене, изделия от корк, слама и материали за плетене, както и производството на пелети (които са част от код С16.29), са недопустими за подкрепа по мярката, с изключение на производството на пелети от дървесни отпадъци, получени от индустриалната преработка на дървесина (също част от код С16.29). Недопустим за подкрепа е и код С16.10 „Разкрояване, рендосване и импрегниране на дървен материал“ от КИД-2008, с изключение на производството на несглобени дървени паркетни дъски.

- микропредприятия, по смисъла на чл. 3-4 от ЗМСП, осъществяващи инвестиции, свързани с преработка и/или маркетинг на селскостопански продукти в неселскостопански продукти извън Приложение № I към Договора за функционирането на Европейския съюз, или с производството на памук, в случай че тези инвестиции се осъществяват на територията на селските райони в Република България.
- малки и средни предприятия, по смисъла на чл. 3-4 от ЗМСП, осъществяващи инвестиции, свързани с преработка и/или маркетинг на селскостопански продукти в неселскостопански продукти извън Приложение № I към Договора за функционирането на Европейския съюз, или с производството на памук, с изключение на хляб, тестени и сладкарски изделия, в случай че тези инвестиции се осъществяват на територията на селските райони в Република България.



- малки дружества със средна пазарна капитализация, осъществяващи инвестиции, свързани с преработка и/или маркетинг на селскостопански продукти в неселскостопански продукти извън Приложение № I към Договора за функционирането на Европейския съюз, или с производството на памук, с изключение на хляб, тестени и сладкарски изделия, в случай че тези инвестиции се осъществяват на територията на селските райони в Република България.
- предприятия, кандидатстващи за финансиране на икономически дейности, които съгласно КИД-2008 на НСИ попадат в сектор С - раздел 10 „Производство на хранителни продукти” и раздел 11 „Производство на напитки”, както следва:
 - 10.1 *„Производство и преработка на месо; производство на месни продукти, без готови ястия”;*
 - 10.2 *„Преработка и консервиране на риба и други водни животни, без готови ястия”;*
 - 10.3 *„Преработка и консервиране на плодове и зеленчуци, без готови ястия”;*
 - 10.4 *„Производство на растителни и животински масла и мазнини”;*
 - 10.5 *„Производство на мляко и млечни продукти”;*
 - 10.6 *„Производство на мелничарски продукти, нишесте и нишестени продукти”;*
 - 10.83 *„Преработка на кафе и чай”, ограничението се отнася само в случаите, когато дейността на кандидата е свързана с производство на билков чай (мента, върбинка, лайка и други) ;*
 - 10.84 *„Производство на хранителни подправки и овкусители”;*
 - 10.91 *„Производство на готови храни (фуражи) за селскостопански животни”;*
 - 11.02 *„Производство на вина от грозде”;*
 - 11.03 *„Производство на други ферментирани напитки”.*

Подкрепа по настоящата мярка не могат да получават и предприятия, кандидатстващи за финансиране на дейности, попадащи в обхвата на сектор риболов и сектора на рибарството и аквакултурите , които са целева група за подкрепа по Програмата за морско дело, рибарство и аквакултури 2021-2027 г. (ПМДРА).

ДОПУСТИМИ ДЕЙНОСТИ

- **ЕЛЕМЕНТ А „Инвестиции“ (задължителен):**



Дейност 1. Внедряване на продуктова иновация (стока или услуга) или иновация в бизнес процесите посредством придобиване на машини, съоръжения и оборудване, представляващи дълготрайни материални активи (ДМА).

Дейност 2. Внедряване на продуктова иновация (стока или услуга) или иновация в бизнес процесите посредством придобиване на специализиран софтуер (вкл. разработване), патенти, лицензи, „ноу хау“ и др., представляващи дълготрайни нематериални активи (ДНА).

▪ **ЕЛЕМЕНТ Б „Услуги“ (незадължителен):**

Дейност 1. Защита на правата по индустриална собственост върху внедряваната иновация.

Защитата на правата по индустриална собственост върху внедряваната иновация включват дейности, свързани със заплащане на такси за заявяване и регистрация на правата по индустриална собственост върху внедряваната иновация пред съответното компетентно ведомство на национално и/или международно равнище.

ВАЖНО: Горепосочените дейности за услуги по т. 1 са допустими, САМО в случай че са свързани със заплащане на такси за заявяване и регистрация на собствените правата по индустриална собственост за иновацията, внедрявана по проекта.

Дейност 2. Консултантски и помощни услуги в подкрепа на иновациите .

2.1) Консултантските услуги в подкрепа на иновациите включват дейности за услуги, извършени от правоспособен представител по индустриална собственост, свързани със защита на индустриална собственост на национално и международно равнище върху внедряваните по проекта иновативни продукти/процеси, вкл. проучвания (за „състояние на техниката“, „новост“, „изобретателска стъпка“ и „техническа приложимост“) .

2.2) Помощните услуги в подкрепа на иновациите включват:

а) дейности за осигуряване на достъп до бази данни и библиотеки, които да бъдат използвани във връзка с подобряването на внедрявания по проекта продукт (стока или услуга) или бизнес процес;

б) дейности за осигуряване на услуги от лаборатории за провеждане на изследвания, измервания и изпитвания.

ВАЖНО: Дейностите по Елемент Б „Услуги“ (незадължителен) се изпълняват при условията и праговете за „минимална помощ“ (de minimis) съгласно Регламент (ЕС) №



1407/2013 на Комисията – приложим САМО за кандидати, които са малки дружества със средна пазарна капитализация.

ВАЖНО: Кандидатите за безвъзмездна финансова помощ могат да представят проектни предложения, включващи дейности само по Елемент А „Инвестиции“ или комбинация от двата елемента, като включването на дейности по Елемент А е задължително. Включването в проекта само на дейности по Елемент Б „Услуги“ е недопустимо по настоящата мярка.



ДОПУСТИМИ РАЗХОДИ:

ЕЛЕМЕНТ А „Инвестиции“ (задължителен):

1) Разходи за придобиване на дълготрайни материални активи (ДМА)¹ - машини, съоръжения и оборудване, необходими за изпълнението на проекта.

2) Разходи за придобиване на дълготрайни нематериални активи (ДНА) – специализиран софтуер (вкл. разработване), патенти, лицензи, „ноу хау“ и др., необходими за изпълнението на проекта.

ВАЖНО: Разходите за специализиран софтуер (независимо един или повече), включително лицензии за софтуер **не трябва да надвишават 200 000 лева**. При придобиване на специализиран софтуер посредством разработването му, следва да бъдат спазени всички авторски права и приложими лицензи. На етап изпълнение на проектите ще се проследява както за наличието на крайния програмен продукт, така и за наличието на програмния код и бележки към изданието (release notes).

ВАЖНО: По настоящата мярка не са допустими разходи за придобиване от трети лица на права по интелектуална собственост върху иновацията, внедрявана по проекта.

ВАЖНО: Дълготрайните материални и нематериални активи, придобити със средства по проекта, следва да бъдат използвани единствено в стопанския обект, който получава помощта, да бъдат амортизируеми, да бъдат закупени при пазарни условия от трети страни, несвързани с купувача, и да бъдат включени в активите на предприятието, получаващо помощта, съгласно приложимите счетоводни стандарти, както и да останат свързани с проекта, за който е предоставена помощта за период от **5 (пет) години** от окончателното плащане за малки дружества със средна пазарна капитализация (Small Mid-Caps) или **3 (три) години** от окончателното плащане за МСП. При неизпълнение на това задължение безвъзмездната финансова помощ за съответния актив се възстановява от бенефициента.

ВАЖНО: За да са допустими разходите за дълготрайни активи по т. 1) и т. 2) по Елемент А „Инвестиции“, същите следва да водят до внедряване на продуктова иновация (стока или услуга) или иновация в бизнес процесите (насочена към производство на стоки и предоставяне на услуги). Чрез горепосочените допустими разходи може да се постига и внедряване на иновация в допълващи бизнес процеси, насочени към: разпространение и логистика и/или маркетинг и продажби, и/или информационни и комуникационни системи, и/или администрация и управление, и/или разработване на продукти и бизнес процеси, **единствено когато тя е допълваща** спрямо/произтичаща от/необходима за **задължителната** за внедряване продуктова иновация или иновация в бизнес процесите. По настоящата мярка не са допустими разходи, които водят до внедряване единствено на иновации в допълващи бизнес процеси.



Допустимо е придобиването на **дълготрайни материални активи** чрез договор за краткосрочен финансов лизинг, в който се съдържа задължението бенефициентът да закупи актива след изтичането на договора за лизинг, но не по-късно от крайния срок на изпълнение на проекта. Придобиването чрез финансов лизинг е допустимо при спазване на условията на чл. 14, пар. 6 от Регламент (ЕС) № 651/2014 и чл. 23 на Постановление № 86 от 01 юни 2023 г. за определяне на национални правила за допустимост на разходите по програмите, финансирани от Европейските фондове при споделено управление, за програмен период 2021 - 2027 г. Бенефициентът може да придобие собствеността върху даден актив или чрез договор за финансов лизинг или чрез договор за покупка, при спазване и на правилата посочени в Ръководството за изпълнение на ДБФП по ПКПП. Окончателно плащане по договори за краткосрочен финансов лизинг се извършва след изплащане на цялата стойност към лизингодателя и прехвърляне собствеността на дадения актив.

ЕЛЕМЕНТ Б „Услуги“ (незадължителен):

1) Разходи за такси за заявяване и регистрация пред съответното компетентно ведомство във връзка със защита на правата по индустриална собственост върху внедряваната иновация на национално и/или международно равнище – **до 10 000 лева**.

ВАЖНО: Разходите за услуги по т. 1) са допустими, САМО в случай че са свързани със заплащане на такси за заявяване и регистрация на **собствените правата** по индустриална собственост за иновацията, внедрявана по проекта.

2) Разходи за консултантски и помощни услуги в подкрепа на иновациите.

2.1) Разходите за консултантски услуги в подкрепа на иновациите включват разходи за външни услуги (чрез договор за възлагане, граждански договори и др.), извършени от правоспособен представител по индустриална собственост, **свързани със защита на индустриална собственост** на национално и/или международно равнище върху внедряваните по проекта иновативни продукти/процеси, вкл. проучвания (за „състояние на техниката“, „новост“, „изобретателска стъпка“ и „техническа приложимост“)² – **до 10 000 лева**.

ВАЖНО: Разходите за услуги по т. 2.1) са допустими, САМО в случай че са свързани със защита на **собствените права** по индустриална собственост за иновацията, внедрявана по проекта.

ВАЖНО: В случай че проектното предложение включва разходи за такси за защита на правата по индустриална собственост върху внедряваната иновация (съгласно т. 1) от Елемент Б „Услуги“), и/или разходи за консултиране и подпомагане чрез договор за външни услуги,

¹ Разходите за доставка, монтаж, инсталиране, изпитване и въвеждане в експлоатация на ДМА са допустими само в случай, че са включени в общата стойност на съответния/те актив/и.

² В посочените разходи не се включват разходи за такси пред компетентното ведомство във връзка със защита на правата по индустриална собственост върху внедряваната иновация, тъй като същите се включват в обхвата на разходите по т. 1) от Елемент Б „Услуги“.



свързани със защита на индустриална собственост на внедряваната иновация (съгласно т. 2.1) от Елемент Б „Услуги“), **задължителен краен резултат** от извършването им е получаването на патент и/или полезен модел, и/или промишлен дизайн на внедряваната иновация, или подадена заявка за получаването на такъв.

2.2) Разходи за помощните услуги в подкрепа на иновациите включват:

а) разходи за такси за достъп до бази данни и библиотеки, които да бъдат използвани във връзка с подобряването на внедрявания по проекта продукт (стока или услуга) или бизнес процес – **до 30 000 лева**;

ВАЖНО: Разходите за осигуряване на достъп до бази данни и библиотеки са допустими **САМО** за периода на изпълнение на проекта.

б) разходи за външни услуги (чрез договор за възлагане и др.), свързани с **осигуряване на услуги от лаборатории**³ за провеждане на изследвания, измервания, изпитвания и др.;

В обхвата на посочените допустими разходи по Елемент Б „Услуги“ **не могат да се включват** непредвидени разходи, възникнали по време на изпълнение на проекта, или разходи, свързани със съдебни спорове по отношение на внедряваната иновация.

ВАЖНО: Разходите за Елемент Б „Услуги“ **не следва да надвишават 25%** от общите допустими разходи по проекта.

Всички процентни ограничения се прилагат както на етап оценка на проектното предложение, така и на етап изпълнение на проекта. В случай на превишение на процентните ограничения, размерът на съответните разходи се преизчислява до допустимите стойности.

ВАЖНО: Допустими по проекта са само разходи, които са пряко свързани и необходими за внедряваната иновация.

ВАЖНО: Кандидатите за безвъзмездна финансова помощ могат да представят проектни предложения, включващи разходи **само по Елемент А „Инвестиции“** или **комбинация от двата елемента**, като включването на разходи по Елемент А е задължително. Включването в проекта само на разходи по Елемент Б „Услуги“ е недопустимо по настоящата мярка.

Финансови параметри

Реализираните от кандидата средногодишни нетни приходи от продажби за последните три приключени финансови години, се изчисляват по следния начин: Сборът от стойностите по ред „Нетни приходи от продажби“ (код на реда 15100, кол. 1) от отчетите за приходите и разходите за последните три приключени финансови години на кандидата, делено на 3.



Проектните предложения по настоящата мярка следва да са в съответствие с принципите по чл. 29, ал. 1 от ЗУСЕФСУ, да спазват изискванията за ефективност, ефикасност и икономичност при разходването на средствата, да водят до постигане на специфичните цели на ПКИП (приложими за мярката),

I. ДОПУСТИМИ ПРОЕКТИ:

1) Проектите трябва да са насочени към внедряване на продуктова иновация или иновация в бизнес процесите (насочена към производство на стоки и предоставяне на услуги), която е собствена разработка или на база интелектуални права, придобити от трети лица .

Съгласно Наръчника от Осло 2018 (Oslo Manual 2018: Guidelines for Collecting, Reporting and Using Data on Innovation, 4th Edition, OECD/Eurostat (2018), © OECD, European Union, 2018) и за целите на настоящата мярка:

Иновация е нов или подобрен продукт или процес (или комбинация от двете), който значително се различава от предишните продукти или процеси на предприятието и който е предоставен на потенциални потребители (продукт) или е въведен в употреба от предприятието (процес).

Съгласно посочената дефиниция могат да бъдат разграничени следните видове иновации:

а/ Продуктова иновация е нова или подобрена стока или услуга, която значително се различава от предишните стоки или услуги на предприятието и е въведена на пазара.

Продуктовите иновации трябва да осигуряват значителни подобрения на една или повече характеристики или експлоатационни спецификации. Това включва добавяне на нови функции или подобрения на съществуващите функции или на потребителската ползност. Съответните функционални характеристики включват качество, технически спецификации, надеждност, дълготрайност, икономическа ефективност по време на употреба, достъпност, удобство, използваемост и улеснено ползване. Продуктовите иновации не е необходимо да подобряват всички функции или спецификации на производителността. Подобряването или добавянето на нова функция може също да се комбинира със загуба на други функции или спад в някои спецификации на производителността. Продуктовите иновации могат да използват нови знания или технологии или да се основават на нови начини на употреба или комбинации от съществуващи знания или технологии.

б/ Иновация в бизнес процесите (процесова иновация) е нов или подобрен бизнес процес (или комбинация от двете) на една или повече от една функции, които значително се

³ С оглед на спецификата на мярката, допустимо е ползването на определени услуги, извършвани от лабораториите, а не наемането на лаборатории от кандидата за определен период от време.



различават от предишните бизнес процеси на предприятието и са въведени в употреба от предприятието.

Съгласно Наръчника от Осло 2018 могат да се разграничат шест типа бизнес процеси:

1. Производство на стоки и предоставяне на услуги;
2. Разпространение и логистика;
3. Маркетинг и продажби;
4. Информационни и комуникационни системи;
5. Администрация и управление;
6. Разработване на продукти и бизнес процеси.

ВАЖНО: С оглед на постигане на целите на мярката, ще бъдат финансирани САМО проекти внедряващи продуктова иновация или иновация в бизнес процесите (насочена към производство на стоки и предоставяне на услуги – съгласно т. 1 от посочените по-горе типове бизнес процеси).

Иновация в бизнес процесите, насочена към производство на стоки и предоставяне на услуги, са дейности, които превръщат вложените продукти в стоки или услуги, включително инженерство и свързаните с него технически тестове, анализи и сертификационни дейности в подкрепа на производството.

ВАЖНО: Изпълнението на проекта може да води и до внедряване на иновация в допълващи бизнес процеси, насочени към: разпространение и логистика, и/или маркетинг и продажби, и/или информационни и комуникационни системи, и/или администрация и управление, и/или разработване на продукти и бизнес процеси, единствено когато тя е допълваща спрямо/произтичаща от/необходима за задължителната за внедряване продуктова иновация (стока или услуга) или иновация в бизнес процесите (насочена към производство на стоки и предоставяне на услуги). Съответно изпълнението на проекта не може да води единствено до внедряване на иновация в допълващи бизнес процеси, насочена към: разпространение и логистика, маркетинг и продажби, информационни и комуникационни системи, администрация и управление, и/или разработване на продукти и бизнес процеси.

ВАЖНО: При внедряването на съответната иновация не трябва да се нарушават чужди права върху интелектуална собственост .

По мярката няма да се приемат за иновации:



- рутинни промени и модернизации ;
- обикновена подмяна или разширение на наличните ДМА и ДНА;
- внедряване на продукти, които включват само малки естетически промени без наличието на стойностна промяна на предлаганата стока или услуга;
- приспособяване към изискванията на отделния клиент, които не водят до съществени отлики от предишни продукти;
- концепция, прототип или модел на продукт, който все още не съществува;
- продукти на фирмите за творчески и професионални услуги, изготвени за определени клиенти, като отчети, книги или филми, и др. под.;
- дейности по търговия на дребно, търговия на едро, транспорт и съхранение, насочени към разширяване на обхвата на продуктите, предлагани на клиентите;
- преустановяване на използването на бизнес процес, преустановяване на възлагането на бизнес процес или изтегляне на продукт от пазара;
- промяна, породена от изменението на външно определени цени;
- определяне на нова корпоративна или управленска стратегия.

2) Проектите следва да водят до внедряване на продуктова иновация (стока или услуга) или до внедряване на иновация в бизнес процесите (насочена към производство на стоки и предоставяне на услуги), попадаща в обхвата на ЕДНА от изброените по-долу тематични области и подобласти на ИСИС 2021-2027:

1. Тематична област „Информатика и ИКТ“;
2. Тематична област „Мехатроника и микроелектроника“;
3. Тематична област „Индустрия за здравословен живот, биоикономика и биотехнологии“;
4. Тематична област „Нови технологии в креативните и рекреативните индустрии“;
5. Тематична област „Чисти технологии, кръгова и нисковъглеродна икономика“.

1. В рамките на тематична област „Информатика и ИКТ“ се включват следните приоритетни подобласти:



- ИКТ-базираны услуги и системи; ИКТ подходи в машиностроене, медицина и творчески индустрии и рекреативни индустрии, кръгова и биобазирана икономика, туризъм (във връзка с другите тематични области), вкл. дигитализация на културно-историческо наследство, развлекателни и образователни игри, теле-медицина и теле-грижа и “вградени технологии”;

- 3D дигитализация, визуализация и прототипиране;

- Интернет на нещата (IoT);

- Изкуствен интелект и повишаване на промишления и технологичен капацитет в усвояване на изкуствения интелект;

- големи/свързани данни, геопространствени данни, анализ на данни, обработка на данни (Data processing, Small data science), инструментариум за работа с данни, споделяне, обмен, използване и повторно използване на данни, облачни изчисления (Big Data, Grid and Cloud Technologies), модели за предвиждане, основани на данни; симулация, моделиране и цифрови близнаци;

- комуникационни мрежи, включително безжични сензорни мрежи и безжична комуникация/управление;

- киберфизически системи и цифрови двойници; киберсигурност;

- блокчейн технологии;

- системи и услуги в сферата на финтех;

- технологии за човеко-машинно взаимодействие (Interaction technologies);

- интернет услуги; софтуер като услуга, innovation-as-a-service и everything-as-a-service (SaaS, IaaS и XaaS) и архитектура на услугата; уеб, хибридни и "native" приложения, уеб базирани приложения за създаване и експлоатиране на нови услуги и продукти;

- производства, включително Fables, особено на създадени в България продукти, устройства и системи.

2. В рамките на тематична област „Мехатроника и микроелектроника” се включват следните приоритетни подобласти:

- Производство на базови елементи, детайли, възли и оборудване, вградени като част от мехатронен агрегат или самостоятелно съставляващи такъв агрегат;



- Машиностроене и уредостроене, вкл. части, компоненти и системи, с акцент върху универсална, специализирана, специална/кибер/ и сервизна роботика;
- Разработка и производство на електронни и електромеханични компоненти и модули;
- Инженеринг, реинженеринг и продължаване на жизнения цикъл на индустриални машини, уреди и системи на база платформа “Индустрия 4.0” и дигитализация и цифрова трансформация на индустриалното производство;
- Проектиране, развитие и производство на роботизирани системи за автоматизация в т.ч. и такива с изкуствен интелект; Насърчаване стартирането на серийно производство на български автономни роботи и системи; увеличено внедряване на роботи и автономни технологии в българската промишленост; използване на работи в секторите с дългосрочен дефицит на кадри като: земеделие, хигиенни дейности, ръчни повторяеми операции и други;
- Разработване, изследване и приложение на системи за технологична роботизация, с акцент на тежки процеси и агресивни среди (заваръчни процеси, леярски системи, обслужване и поддръжка на агресивни и опасни процеси и др.);
- Проектиране и производство на високотехнологични и експортно ориентирани мехатронни продукти с висока добавена стойност вкл. в аеро-космическата индустрия и участие в над-национални производствени вериги; Хибридно валидиране на мехатронни системи чрез виртуални и физически прототипи; Автомобилна и авио-мехатроника;
- Интелигентни системи и уреди, вкл. използващи изкуствен интелект; 3-D моделиране, проектиране и валидиране на компоненти и системи; 3-D принтиране за нуждите на индустрията;
- Биомехатроника; Биоелектроника– моделиране и характеризиране на зарядов пренос и обработка на сигнали в биообекти като протеини, DNA и др. за разработване на градивни елементи и създаване на прототипи на интегрални устройства и сензори;
- Системи и технологии за развитие на Синята икономика;
- Системи и технологии, базирани на мобилност и местоположение;
- Фотоника и технологии за изображения;
- Моделиране (device modeling) на полупроводникови елементи и компоненти, както и схеми и системи, съдържащи конвенционални и неконвенционални субмикронни и наноразмерни устройства – компактни модели, физични модели, поведенчески модели,



логически модели, системни модели; Схемно (circuit) проектиране (ECAD), топологично (layout) проектиране (ECAD), технологично проектиране (TCAD) и разработване на интегрални схеми и системи – цифрови, аналогови, смесеносигнални, RF; Проектиране, разработване, изследване, прототипиране и окачествяване на специализирани аналогови и цифроаналогови интегрални схеми (ASIC), включително EMC и ESD защита-върху-чип; Верификация и тестване на полупроводникови интегрални схеми в процеса на разработване и в процеса на производство;

- Виртуални технологии за развитие на нови продукти и процеси, виртуално прототипиране и оптимизация;

- Проектиране, разработване, характеризирание и прототипиране на MEMS устройства и структури за сензори, RF, биомедицински, индустриални, земеделски, фармакология и др. приложения;

- Асемблиране и корпусиране на полупроводникови чипове;

- Анализ на отказите (failure analysis) в интегрални схеми, системи, устройства, модули; Разработване на софтуер за вградени системи (embedded systems), както и софтуерни решения за проектиране (EDA), вкл. с отворен код;

- Синтез и характеризирание на нови материали с приложения в микро- и наноелектрониката;

- Проектиране, разработване и производство на устройства, съоръжения и системи с приложение в полупроводниковите производства; Пилотни линии за експериментиране, разработване и тестване на иновативни процеси, съоръжения и технологии;

- Моделиране, характеризирание, проектиране и разработване на процеси и технологии за преобразуване на събраната енергия (energy harvesting), както и проектиране, прототипиране и производство на такива устройства;

- Разработване, усъвършенстване и адаптиране на подходи, технологии за ускоряване на разработването на квантови чипове.

3. В рамките на тематична област „Индустрия за здравословен живот, биоикономика и биотехнологии“ се включват следните приоритетни подобласти:

- Методи за чисто производство, съхранение, преработка и достигане до крайния потребител на специфични български съставки, средства и продукти (вкл. кисело мляко, мед и пчелни продукти, хляб, вино, млечни и месни продукти, етерични масла, бира, билки и билкови продукти, козметични средства и продукти);



- Производство на инструменти, оборудване, консумативи за медицинска и дентална диагностика и терапия и/или участие в над-национална производствена верига;
 - Персонална медицина, диагностика и индивидуална терапия, лечебни и лекарствени форми и средства;
 - Медицински и лечебен туризъм с акцент върху възможностите за персонализация (немасов, а персонален туризъм);
 - Биотехнологии с пряко приложение за здравословен начин на живот;
 - Въвеждане на иновативни методи в селското стопанство и рибовъдството, без използване на химически препарати за борба с вредители и торене;
 - Приложение на нови методи и технологии в устойчивото ползване на речни и морски ресурси;
 - Синя и зелена биобазирана икономика;
 - Индустиални биотехнологии;
 - ИКТ с приложение в тематичната област;
 - Ин витро, тъканно инженерство и регенеративна медицина;
 - Фотоника и технологии за изображения, екрани и технологии за дисплей.
4. В рамките на тематична област „Нови технологии в креативните и рекреативните индустрии“ се включват следните приоритетни подобласти:
- Културните и творческите индустрии, вкл. дигитализация (според дефиниция на ЕК: архитектура, архивно дело и библиотекарство, артистично занаятчийство, аудио-визуални форми (филми, ТВ, видео игри и мултимедия), културно наследство, дизайн, вкл. моден дизайн, фестивали, музика, сценични и визуални изкуства, издателска дейност, радио);
 - Компютърни и мобилни приложения и игри с образователен, маркетинг и/или развлекателен характер;
 - Производство на стоки и съоръжения с пряко приложение в тези сфери (напр. национални (регионални) носии, велосипеди, стени за катерене и др. стоки и услуги за алтернативни и екстремни спортове и туризъм, костюми, декори, материали за исторически възстановки, специализирана екипировка и оборудване, печатни издания).



5. В рамките на тематична област „Чисти технологии, кръгова и нисковъглеродна икономика“ се включват следните приоритетни подобласти:

- Иновации в областта на производството, съхранение, спестяване, ефективно разпределение и потребление на енергия, вкл. от различни възобновяеми енергийни източници;
- Създаване на съвременни информационни комплекси за автономни енергийни системи;
- Водород - базирани технологии: производство на водород с акцент върху зеления водород, съхранение, транспорт и използване на водорода в индустрията, енергетиката, транспорта и бита;
- Разработване на иновативни устойчиви технологии за интегриране на водород в промишлени процеси, особено тези, които са по-трудни за декарбонизация, като стомана, цимент и стъкло;
- Разработване и внедряване на технологии свързани с устойчивата мобилност (батерийна и водородна), базирана на водород и други алтернативни горива, свързана инфраструктура и еко-мобилността;
- Технологии за ефективно използване на ресурсите, за намаляване съдържанието на опасни вещества, за използване на алтернативни суровини и материали, за удължаване живота на продуктите и използването им в други производства и услуги;
- Безотпадни технологии и методи за включване на отпадъчни продукти и материали от производства в други производства и услуги.

3) Проектите следва да водят до постигане на целта на мярката.

4) Проектите следва да се изпълняват на територията на МИГ Лом.

5) Проектите следва да са в съответствие с хоризонтални принципи, заложиени в чл. 9 на Регламент (ЕС) 2021/1060 на Европейския парламент и на Съвета, както и с принципа за „ненанасяне на значителни вреди“.